

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	6 korona	— fillér
Félévre	— — — — —	3	—
Negyedévre	— — — — —	1	50
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona. Egyes szám ára 20 fillér.			

Felelős szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető össze-
küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány
sajtó” czimére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitlér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán

Főpásztorunk temetése.

Szatmár nagy halottja ott nyugszik már kint a temetőben. Oda vágyott hivei közzé, hogy a halál után is együtt legyen velök. A kápolna magaslatáról nyughelye mintegy uralkodik a halottak csendes birodalmában. Ott is a legelső hely illeti meg, aki első volt közöttünk nemcsak rangban, méltóságban, hanem lelkének nemességében, szeretetreméltó lényének jóságában, példás életének utmutatásával, Isten dicsőségének keresésével.

Emléke most már a történelem, mely pártatlan kritikájának bonczkésével fogja taglalni mindazon cselekedeteket, melyek élete folyamán kidomborítják lényének azt a nagy alakját, melyet részre nem hajló ítélete után is kénytelen lesz megörökíteni az élet könyvében. Mert nem mindig találkozunk nagy jellemekkel, amelyek valóban azok. Igen sok van közöttök, akiket a látszat, a hajlongó udvaroncok hízkelése, vagy a reklam emel fel arra a magaslatra, melyen megnyilnak előtök a Pantheon kapui, s maguk is szinte meglepődve veszik észre, hogy babérkoszoruzott halántékkal állanak a bámuló világ előtt, mely alig győz a nagyságukból szétlővelő fényességben sütkérezni. Az ilyen nagyságokkal aztán annál gyorsabban bánik el a történelem, pillanat alatt összeroppannak kezei között, mint a szalmaszál, még füst és pára sem marad abból a nyombusból, melyet illetéktelen kezekkel fonattak homlokuk köré.

Annál jobban esik látni az embernek, hogy a mai kor hamis nagyságai közt — fájdalom, meglehetősen elvéve, — igaz gyöngy is akad, ki mint a kagyló héjában saját egyéniségéből nőtt ki, akit nem a világ zaja, hanem jellemének szilárdsága emelt, s tart is fenn holta után időlen időnkig azon a magaslaton, melyre mindig pietással fog feltekinteni az utódok szeme.

Szatmár nagynevű és mindenestre jeles püspökeinek sorozatában a legelső helyen áll boldogemléke-

zetü *Hám János*, az összes erények komplexuma, aki előtt nem volt kisebb ember önmagánál, aki Istenért és embertársaiért mindent, de mindent áldozott. Nem dogmatikus szempontból, — hiszen ide nagyon sok kell, — de abból az elvből kiindulva mondtuk e szavakat, amint a história emberi látással meg tudja ítélni a jellemeket. Hogy magát mennyire kicsibe vette, bizonyosság mellette aszkézisa, mely sokszor a legszükségesebbet is megvonta tőle! Hogy szíve mennyiben lángolt Isten dicsőségeért, tanuskodnak mellette nagy alkotásai, melyek ma is díszére válnak Szatmár városának. Emberbaráti cselekedeteinek szószólói azok a rendkívüli áldozatok, melyeknek tömjénüstje a jótékonyság oltáráról szállott fel a Magasságbeli trónjához.

Őt választotta eszményképül boldogult püspökünk. Kifejezést adott ennek 17 évvel ezelőtt, mikor elfoglalta a szatmári püspöki széket. És ez a 17 esztendő azt igazolja, hogy azok az igék, melyek akkor elhangzottak ajkairól, nem voltak a pusztában kiáltó szava, hanem testet öltöttek úgy Isten dicsőségének szolgálatában, mint ez emberiség jólétének előmozdítása körül.

Nem frázisok, hanem a tettek beszélnek itt. Azok a nagy alkotások, melyek püspöksége alatt egyházmegyéje területén megvalósultak. Ezek mondják, hogyha talán utól nem is érhetne, de megközelítette ezt az ideált, kinek nagysága naponkint lelki szemei előtt lebegett. Emberszeretetéről nem beszélünk mi, beszélnek arról a szegények ezrei, akik közül bizonyára egyetlen egy sem volt, akinek könnybe ne lábbadtak volna szemei, mikor meghallotta, hogy meghalt a szatmári püspök.

Nem akarunk prejudikálni a históriának, mert lehet, hogy e gyászos pillanatok hatása alatt, s eltelve szíve melegének közvetlen szemléletől, talán nem tudjuk csak épen most letűnt múltját azzal a rideg kritériummal elbírálni, mely karakteristikonja kell hogy legyen a minden egyéni befolyástól emáneci-

pált történetírónak, — de nekünk úgy látszik, hogy melléje emelkedett nagy elődjének, s nevöket egykor egymás mellett fogja emlegetni a részre nem hajló történelem is egyházmegyénk évkönyveiben.

Nagy, országos és minden nagyítás nélkül mondhatjuk, európai nevezetességű emberré nőtte ki magát, kinek nagy tetteiről nemcsak e haza határai közt, hanem Bécsben, Berlinben, Rómában épen oly elismeréssel szólnak a hírlapok, mint szatmári székhelyén. Örvendhet a szatmári egyházmegye, hogy neki adta őt, mert virágzásának ideje elkövetkezett, jó vinczellér volt az Ur szőlőjében, kinek munkája évszázadokra kiható gyümölcsöket fog teremni teljes bőségben.

Imádkozzatok lelke nyugalmáért! . . .

A részvét.

Boldogult püspökünk halála mély részvétre indította ugyszólván az egész ország közönségét, tömegesen érkeztek a táviratok és részvétnyilatkozatok, melyeknek egy részét lapunk múlt számában már felsoroltuk, a később érkezettekkel a következőkben számolunk be:

Első helyen kell megemlítenünk Szatmár város részvétnyilatkozatát, melynek szavaiból ki lehet érezni azt az őszinte fájdalmat, mely a szívekben honol. Szövege a következő:

Nagyságos és Főtisztelendő Káptalan!

Szatmár-Németi szabad királyi város tanácsa, igaz, mély fájdalommal és őszinte részvéttel vette tudomásul *Meszlényi Gyula* ur, valóságos belső titkos tanácsos stb. Ónagyméltóságának elhalálozását.

Tudjuk azt, hogy az isteni gondviselésnek ezen ránk nézve oly szomorú és megváltozhatatlan intézkedése elsősorban és legérzékenyebben a Nagyságos és főtisztelendő Székeskáptalant és a klérust érintette.

De nem kevésbé érzi a város polgárrendű közönsége is a jóságos és kegyeslelkű egyházfő elvesztését.

Városunk fejlődésének minden mozzanata érdekelte s nem volt jótékonysági, közművelődési vagy közgazdasági intézmény, mely atyai szívének melegét s bőkezűségét ne érezte volna. Legyen érte áldott a megdicsőült főpásztor emlékezete örökké.

Ugyanezért engedje meg a Nagyságos

és főtisztelendő káptalan, hogy a nagy veszteség felett érzeni fájdalmában mi is osztozzunk s fogadják Szatmár Németi szabad kir. város közönsége nevében is részvéünk nyilvánítását.

Körösmezsei A. h. polgármester.

A városi tanács egyuttal elhatározta, hogy emléket jegyzőkönyvében megörökíti, ugyan ezt javasolja a közgyűlésnek is és koszorut helyez ravatalára.

Részvétáviratot küldött Ugocsa vármegye és Ung vármegye közönsége is.

Ugyszintén Posilovics zágrábi érsek, br. Hornig Károly veszprémi, Bubicz Zsigmond kassai, Bende Imre nyitrai, Párvy Sándor szepesi, Vályi János eperjesi, Radu Demeter nagyváradi és Hosszu Vazul lugosi püspökök, Vercili Rafael trójai püspök Rómából, Fischer Colbrie kassai koadjutor, Kuncz Adolf esornai prépost, Vajda Ödön zirczi apát, Magyar Gábor piarista tartományi főnök, P. Soós István kármelita tart. főnök, a trinitariusok provinciális Béc-ből, Borbél Kornél pannonhalmi főapáti helynök, Laurán Ágoston püspöki helynök, dr. Rainer esztergomi kanonok, Nagy Antal és Ruschek Antal győri kanonokok, az esztergomi főkáptalan, a kassai káptalan, a budapesti központi papnevelde, gróf Királyi Istvánné, gróf Teleky Sándor és családja, gróf Sztáray Viktorné, Török Hermina, Sztáray Irma, Kende Péter, gróf Hugonnai Béla, gróf Zichy Gyula pápai kamarás, br. Perényi Zsigmond máramarosi főispán, Meszlényi Pál, Nemes Antal budavári plébános, Rathner pinkafői és Lucie-ek Izidor, verébelyi plébánosok, Weber Tibor miniszteri titkár, Forster Ernő plébános Pálfa, Czajkovszky Evarist pozsony-virágvolgyi plébános, Hancz Kálmán garamszentbenedeki plébános, Hancz Mihály plébános, dr. Novák Mihály máramarosi főorvos és családja, Pázmány Zoltán kir. jogakadémiai tanár Pozsony, Kovács Jázon sz. Bazilrendi szerzetes, a szent István-Társulat, A magyar orsz. Vereskereszt Egyesület, Az ungvári irgalmas nővérek Gizellaháza, a nagykarolyi Oltáregyesület, a m.-szigeti hitközség, a felsőbányai egyháztanács, a prágai Orsolyaszüzek zárdája, A kaufbeureni (Bajorország) szent Ferenczrendi apácák.

A helybeli ev. ref. egyházközség nevében Uray Géza főgondnok és Rácz István lelkész fejezték ki Pemp Antal káptalani helynök előtt részvétüket, ugyszintén Farkas Jenő polgármester Felsőbánya város közönsége nevében.

Habár elhunyt főpásztorunk végrendeletében meghagyta, hogy koszorut ne helyezzenek ravatalára és legfellebb csak élővirágból kötöttet fogadhatnak el, mégis érkeztek ilyen küldemények. Legelőször jött br. Vécsey Józsefnétől egy fehér kaméliából és ibolyából készült gyönyörű koszoru, igen szép a helybeli tűzoltóegyesület vörös szegfűből kötött koszoruja, melyről pompás vörös szallag omlik alá, a helybeli jótékony Nőegyesület fehér kaméliából és ibolyából készített remek koszorut, a komáromi szent Erzsébet egylet borostyánból, özv. Meszlényi

Lajosné szintén borostyánból kötött koszoru. küldött, Róza, Regina és Ida ibolyakeresztet küldtek Budapestről, mely a boldogult püspöknek mellére van tűzve a szíve felett. Szatmár város babér, kamélia és szegfűből kötött gyönyörű koszoruján e felirat van: Szatmár város közönsége — Nemeslelkű főpásztorának, koszorut tettek még a ravatalára: Felejtetlen Gyula bátyáknak — Erő és Luiza, A Szatmári 12 honvédgyalogezred — kegyelete jeléül, Mély tisztelete jeléül — Komárom szab. kir. város közönsége, hálás szívvel — Kaa, Legjobb atyjának — Pásztor Árkád, Jó urunknak szerézi erdőjéből — Rausz István erdőmester és családja. A gyászoló család által kibocsátott halotti jelentés következőleg szól:

Meszleni Meszlényi Miklós, fia Géza, meszleni Meszlényi Antal, meszleni Meszlényi József és meszleni Meszlényi István és fia Béla, szomorú szívvel jelentik maguk és az összes rokonok nevében hön szeretett testvéröknek, nagybátyjuknak illetőleg rokonoknak, nagyméltóságú és főtisztelendő meszleni Meszlényi Gyula, Szatmári Megyés Püspök, Ő Szentsége X. Pius Pápa Trónálló Házi Praelátusa, Római Gróf, Ő Császári és apost. Királyi Felségének v. b. t. Tanácsos, az elsőosztályú Vaskorona Rend Lovagja, a Szent-sir-Rend Vitéze, a Német Lovagrend Mária Keresztés Lovagja, Aranymisési Áldozópap, stb. Urnak, 1905. évi márczius hó 14-én éjjel 10 és fél órakor, hosszú szenvedés s a haldoklók szentségének ajtatos felvétele után, életének 74-ik, áldozópapságának 51-ik, püspökségének 18-ik évében történt csendes halálát. A megboldogult földi maradványai f. hó 21-én d. e. 9 órakor fognak ünnepélyesen beszertetni s az egyidejűleg megtartandó enésztelő szentmisék bemutatása után a Szatmárnémeti temetőben levő kápolna sírboltjában örök nyugalomra helyeztetni. Az örök világosság fényeskedjék neki!

Az önkéntes tűzoltó egyesület, melynek a jótékony főpásztor nagy Maecenasa volt, szintén gyászjelentést adott ki a halálesetről, amely a következőleg szól:

A szatmár-németi önkéntes tűzoltóegyesület a legmélyebb fájdalommal s a pótolhatatlan veszteség fájó érzetével tudatja, hogy érdemekben gazdag s rajongásig tisztelt és szeretett főpártfogója, nagyméltóságú és főtisztelendő meszleni Meszlényi Gyula úr, az önkéntes tűzoltóegyesület díszvédnöke folyó évi márczius hó 14-én, áldásos és tevékeny működés után visszaadta jóságos lelkét Teremtőjének. Hálás szívvel eltelve legfőbb jótevőnk emléke iránt, ragyogó nevét arany betűkkel véssük időtlen-időkön át egyesületünk évkönyvébe, mely egyéniségét fogja méltatni, de hirdetni fogják emlékét a nagyszerű alkotások, az áldozatkészsége folytán épült, tűzbiztonsági állapotainkban nagy hiányt pótló tűzoltó őrtorony is, melynek megalkotója szintén ő volt. Kedves emlékezetét szívünkbe zárjuk s meg fogjuk őrizni soha el nem muló hálás kegyelettel. Szatmár-Németi, 1905 márczius 17. A tűzoltó parancsnokság.

Igen jellemző, hogy mennyire szereték az elhalt püspököt minden körben, az alább közölt vers, melyben a nagykarolyi ka h. legényegyesület tegjai bucsuznak el egyszerű, keresetlen, de szívből fakadt szavakkal szeretete t főpásztoruktól:

Bár váratlanul nem jött halálad,
Hinnünk mégis fáj a tudat,
Hogy áldott szíved, mely értünk lángolt,
Megszűnt dobogni — kilobbant.
Bánatos szívvel álljuk itt körül
Koporsódat, melyben pihensz,
És mindenkinek szemében köny ül . . .
H'sz oly jó voltál mindenkéhez !!! . . .

Eljöttünk mi is, hogy koporsódnál
Búcsút rebegjen ajkunk, —
Kiknek védnöke és atyja voltál!
Itt kö ülálva siratunk.
Itt hagyta árván, magunkra minket!
Pótolhatatlan a veszteség!!
Nines, ki enyhítse keserveinket,
Szívünk bánatos, mély sobót!

De nem, nem leszünk elhagyatva mi!
Imánkba foglaljuk neved!
És minket együvé, összetartani
Megjelen köztünk szellemed!!
És mi esküszünk, hogy a zászlót,
Mely egyetünk symboluma:
Követni fogjuk, mint Megváltót!
S nem feledünk soha, soha!!

Sallay Lajos.

A püspökök és küldöttségek érkezése.

Hétfőn délután a két órai gyorsvonattal érkezett meg a temetésre Várossy Gyula dr., székesfehérvári püspök, annak a megyének püspöke, ahol az elhalt főpásztor született. Ugyanekkor érkezett dr. Várady Árpád ezimzetes püspök, kultuszminiszteri osztálytanácsos. A székesfehérvári püspök kíséretében voltak a székesfehérvári káptalan küldöttei: Krencz Ignác és Szuborics Jenő kanonokok, ugyancsak délután érkeztek meg a nagyváradi latin szertartású káptalan képviselői Palotay László és Fetsler Antal kanonokok személyében. A munkácsi gör. kath. káptalan részéről dr. Mikita Sándor, Somlay Mihály, Matyaczko Teodor dr. kanonokok voltak kiküldve. Az érkező vendégeket az állomásnál Pemp Antal káptalani helynök, praelatus-kanonok, Hehelein Károly praelatus-kanonok és Szabó István praelatus, püspöki irodavezető fogadták. Egyenesen a püspöki palotába hajtottak, legelőször a ravatalon fekvő főpásztornál tettek látogatást, hol térdre borulva buzgó imát rebegtek lelkének üdvéért. Várossy püspök ezután házigazdájához, Hehelein Károly praelatus-kanonokhoz ment át, dr. Várady Árpád ez. püspök Pemp Antal káptalani helynöknek, a székesfehérvári kanonokok a Jézustársasági atyáknak, a nagyváradi kanonokok az irgalmasrendiek társházának, a munkácsi kanonokok Melles Emil gör. kath. főesperes lelkésznek, az esteli vonattal érkezett dr. Laurán Ágost püspöki helynök, nagyváradi gör. szert. kanonok és dr. Fábrián Péter szamosújvári theol tanár a szamosújvári püspök képviselője Hubán Gyula gör. kath. lelkésznek voltak vendégei. Várossy püspök azonnal látogatást tett az összes kanonokoknál, azután megtekintette a Jézustársasági atyák vezetése alatt álló Hám konviktust, az apáczárdát és a többi kath. nevelőintézeteket.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZSÉGES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Az egyházmegye területén lévő vármegyék és nevezetesebb városok szintén küldöttek képviselőket. Szatmár vármegye részéről jelen volt: *Dosvay* Aladár vármegyei főjegyző, gróf *Károlyi* György, *Kölcsey* Antal, *Jékely* Mór, *Jékely* Zsigmond, *Böszörményi* Sándor, *Boér* Endre, *Kemény* Alajos pénzügyigazgató és még számosan.

Szatmár város törvényhatósága testületileg vett részt a temetésen *Pap Géza* polgármester vezetése alatt, jelen voltak továbbá a város területén levő hatóságok, testületek, egyesületek.

Nagykároly város küldöttségét *Dabreczeni* István polgármester és *Demidor* Ignác rendőrkapitány vezették. Felsőbánya öt tagu küldöttsége élén *Farkas* Jenő polgármester jelent meg.

Máramaros vármegye 20 tagu küldöttségét maga a főispán, ifj. br. *Perényi* Zsigmond vezette. Ungmegye és Ungvár város küldöttségével *Lőrinczy* Jenő alispán és *Fineczky* Mihály polgármester jött. Az egyháztanács küldöttségének élén *Pálffy* Miklós egyházigazgató, kir. járásbíró állott.

Ugocea vármegye küldöttei id. br. *Perényi* Zsigmond, *Benyovszki* Aladár és *Ujhelyi-Vitkai* Sándor főszolgabírók, *Kozányi* Zsigmond és *Battykay* voltak.

Komárom városképviselőiben *Domany* János polgármester, *Sárkány* Ferencz főkapitány és *Kucera* József plébános jelentek meg a küldöttség élén.

A beregszászi gimnáziumot *Schürger* Ferencz igazgató képviselte, a nagybányai muzeumot *Lakatos* Ottó főgimn. tanár.

A temetés.

Kedden délelőtt, kevéssel 9 óra után vette kezdetét a temetési szertartás. Már jóval azelőtt tengernyi nép lepte el az utcákat, mindenki szeretett volna bejutni a püspöki udvarba és a templomba, ami természetesen helyszűke miatt lehetetlen volt, Több mint tjezer ember lehetett együtt, s dacára ennek a nagy tumultusnak, semmi rendezavarás vagy szerencsétlenség nem történt, elismeréssel kell adózni annak a figyelemnek, melylyel a főkapitány a rend fenntartását eszközölte. Meg kell emlékeznünk a temetés egyházi rendezőiről: dr. *Wolkenberg* Alajos, *Tóth* József, *Zahoránszki* István és *Lovász* Győző éberségéről, kik mindenütt ott voltak, ahol a szükség kívánta.

A papság a sekrestyében már felöltözködve várta dr. *Várossy* Gyula székesfehérvári püspököt, ki 1/410 tájban érkezett meg. Erre bevonult a klérus a szentélybe, hol a püspök felöltötte a temetéshez szükséges egyházi ruhákat. Ennek megtörténte után megindult a körmenet a püspöki palotába, hol a ravatal az udvar közepén fel volt állítva. Elöl mentek a papnövendékek, utánok a felszentelt papok, esperesek, főesperesek, czimz. prépostok és apátok, czimz. kanonokok, valóságos kanonokok, a püspök segédlete dr. *Fechtel* János és dr. *Irinyi* Tamás diakonusok, *Pemp* Antal káptalani helynök és *Csehticzky* József apát, esperes plébános mint diszdiakonusok, a ténykedő dr. *Várossy* Gyula székesfehérvári püspök, dr. *Binder*

András czimz. kanonok min. főczéremonarius és a fungáló püspök titkára, *Komka* Vilmos és *Török* Lajos turiferék. Végül dr. *Várady* Árpád czimzetes püspök *Molnár* János praelatus kanonokkal és *Laurán* Ágost nagyváradi püspöki helynökkel. Utánok még jöttek többen a papság tagjai közül, majd a beláthatatlan néptömeg.

A ravatalt a gyászoló család tagjai és a papság vette körül. A családtagok közül itt voltak: *Meszlényi* József postafőtiszt Budapestről, *Meszlényi* István urad. jószágfelügyelő Dinyéshátról, *Meszlényi* Albert Budapestről, *Meszlényi* Sándor postafőtiszt Budapestről, *Meszlényi* Zoltán tanfelügyelő Budapestről, *Meszlényi* Géza mérnök Miskolcraól, *Meszlényi* Béla joghallgató Budapestről, *Meszlényi* Bence nagybirtokos Vencéről, *Meszlényi* Pál nagybirtokos Vencéről, *Meszlényi* László huszáronkéntes Miskolcraól, *Meszlényi* Ferencz hivatalnok Komáromból, *Szabó* Ernő nagybirtokos, neje és leánya *Katinka* Bucsuból, *Szöke*né, *Hendrey* Maria, *Szöke* János gazdatiszt Rikhátról, *Szöke* Béla helyettes lelkész Nagybányáról.

A püspöki udvaron ment végbe a temetési szertartás mely után a papnövendékek ének-kara adott elő szivrehatóan egy gyászéneket. Az utolsó akkordok elhangzása után megindult a menet ugyanazon sorrendben vissza a székesegyházba. A koporsót felváltva a klérus tagjai vitték. A templomba a küldöttségeken kívül csak kevesen juthattak be, mégis zsuffolásig telve volt a nagytemplom. A ravatalt közvetlen a szentély előtt állították fel, ide helyezték a gyászos koporsót, melyben a boldogult főpásztor földi részei pihentek.

Várossy Gyula dr., püspök azonnal hozzáfogott az ünnepélyes gyászmise végzéséhez, mely alatt a székesegyházi énekkar énekelt. Mise után következett az absolutio, mikor az énekkar *Liszt* gyönyörű liberáját adta elő. Végre megindult a menet a temető felé, melyet a zárdabeli növendékek nyitottak meg, az ott levő intézetek után jöttek az elemi fiu iskola, a képezde, a kir. kath. és ev. ref. főgimnázium növendékei, majd a papság ugyanazon sorrendben, amint már fennebb leirtuk. A koporsót gyászkozsira helyezték, mely mellett két oldalt tűzoltók lépdeltek diszbe öltözve, a koporsó előtt a koszorukat vivő kocsis haladt, a koporsó után a gyászoló család tagjai, a püspöki aula személyzete: *Szabó* István praelatus, *Hámon* Róbert püspöki titkár, pápai kamarás és *Székely* Gyula aktuarius, majd a különböző küldöttségek végtelen hosszú sora és tengernyi nép, mely az utcákat mindenütt ellepte.

A temetési menet a templomból kiindulva a Deák-téren, Eötvös utcán és *Kossuth* Lajos-utcán haladt át, ki a hidontuli temetőbe. Az ablakok mindenütt tömve voltak emberekkel, kivált hölgyekkel.

Az egyházmegyei papok közül mindenki megjelent, aki csak akadályozva nem volt. Talán lehetetlenség is felsorolni minden egyes nevét, mert ekkora tömegben könnyen elkerülheti a figyelmet.

A már előbb említett méltóságokon és küldöttségi tagokon kívül ott láttuk *Molnár* János praelatus kanonok, orsz. képviselőt, *Báthy* László prépost-plébánost *Lévárdól*, *Szieber* Ede kassai tankerületi főigazgatót. A helybeli papságon kívül, amely teljes számban jelen volt dr. *Kádár* Ambrus praelatus-kanonok kivételével, ki egészségi okokból kénytelen volt Budapestre utazni, az egyházmegyei papság legnagyobb része ott állott a ravatal körül. Csak azok maradtak el, kiket betegség vagy hivatalos kötelesség tartott odahaza. Ott voltak *Forgách* János beregi, *Benkő* József ungi prépost-főesperesek, *Müller* Károly máramarosi apát főesperes, *Frank* József ugoceai főesperes, szentgyörgyi *Jordán* Károly apát-plébános, *Csehticzky* József apát, ungi esperes, *Kozma* Béla és *Ulfert* Alfonz máramarosi, *Koztra* Ignác nagykárolyi, *Govrik* János és *Diemand* Lajos ugoceai, *Láng* Ferencz erdődi kerületi esperesek, dr. *Fibiger* Sándor ungvári főgimn. hittanár, *Soltész* Imre, *Schubert* Viktor, *Matlaszkovszki* Miklós, *Hrabovszky* István, *Kerekes* Mihály, *Müller* József, *Ternyey* Béla, *Moldován* Endre, *Fialkovszki* József, *Müller* István, *Tahy* Ábrahám, *Ilosvay* Lajos, *Czier* Ferencz, *Surányi* Károly, *Horáczius* Pál, *Jóna* József, *Köncs* László, *Czimmermann* János, *Rónai* István, *Veszprémy* Sándor, *Einholz* József, *Szatmári* Lajos, *Havasi* József, *Barna* János, *Mandics* János, *Szöke* Béla, *Takács* Károly, ifj. *Unger* Lajos, *Szépi* Béla és *Juhász* János plébánosok, *Komka* Vilmos, dr. *Csókás* Vidor, *Kompasz* Antal, *Körtész* Pál, *Török* Lajos, *Antal* Miklós, *Varga* József, *Kursinszki* Zsigmond, *Schveglér* Ferencz, *Nádasi* Ferencz s. lelkészek, ez utóbbi a püspöki patronátusból. Jelen volt *Timár* Péter nagykárolyi kegyesrendi házfőnök, *Hám* József igazgató, *Gönczy* Antal gör. kath. esperes, lovag *Pásztory* Árkád, *Masa* Viktor kaplonyi ferenczrendi gvardián, *Lakatos* Ottó nagybányai minorita tanár. Jelen volt a katonai tisztikar is teljes parádében.

Mikor kiért a szomorú menet a temetőbe, felvitték a holttestet a kápolna terraszán épített sirbolt elé, hol dr. *Várossy* püspök e végezte a szokásos szertartást, utána a férfitalegyesület adott elő két gyászéneket perfekt harmoniával. Ezalatt elhelyezték a koporsót a sirboltban, a püspök kíséretével és a papsággal eltávozott. Mikor üres volt a tér, akkor kezdett tódulni fel fele a közönség, — látni kívánták a jó főpásztor nyugalmának helyét. Ez alatt helyezték el a koszorukat a koporsóra.

Meg kell emlékeznünk nagy elmeréssel a honvéd zenekarról, mely utközben a püspöki palotától a templomig, a templomtól a temetőbe menet gyászdalokat adott elő *Nyáry* József karmester vezetése alatt. Nem kerülheti ki figyelmünket a hadparancsnokságnak azon előzékenysége sem, hogy a gyászhat ideje alatt a térzenéket beszüntette.

Szomoruan, megtört kebellet távozott mindenki a halottak komor országából azzal a fájó tudattal terhelt, hogy Szatmár jóteknony püspöke nincs többé az élők sorában.

Schmidthauer-
= féle =

Igmándi

keserűviz, reggelenként fél pohárral használva,

köszvényénél, stb. — Az „Igmándi” hatásosságában egyéb keserű vagy hashajtó ásványvizek meg sem közelítik, és saját érdekében csalekszik, ki helyette más nem fogad el. — Utasítás mellékelve. — Kapható Szatmáron: *Wallon* Henrik fia, *Kaufman* I., *Beer* M., *Szűcs* J., *Kálmán* M., *Kinál* G., *Horvát* Mt *Koss* K., *Ullman* Testv. urak üzletében. — Főzetkúldés a forrástulajdonos: **SCHMIDTHAUER LAJOS** gyógyszerésznél Komáromban. — Egész üveg 50 fill. fél üveg 30 fill. — Az egyedül természetes keserűviz, amely kis üvegben is kapható. 73-26-14

Nehéz, nagyon nehéz belenyugodni ebbe a gondolatba, mert ő egymagában többet tett, mintha ezereken összeállanak. Dehát Isten kezében mindnyájunk élete.

Imádkozzatok lelke nyugalmáért!...

A kereszt jelében.

Emlékeztet az egész ország előtt az a botrányszámba menő eset, hogy a budapesti m. kir. tudományegyetem falai közül kitiltották a keresztet, mely azelőtt ott díszlett a tanterem falain. Arról az egyetemről tiltották ki, melynek alapjait *Pázmány Péter* bíboros hercegprímás, esztergomi érsek vetette meg. Ezzel hálálta — az intézetbe ugyszólván betolakodott felekezetlen utókor azt a nagy áldozatkészséget, melylyel a magyar klérusnak eme gyöngye felsőbb iskolát kívánt létesíteni az utódok gyermekeinek számára, hogy azok a magasabb ismeretekben a megfelelő kiképzést megszerezhették. Hálának elég szép hála. A liberális muszomboló munkája nem tűrhetette a falakon szerényen meghúzódó keresztet sem, miután már előzetesen kidobta belőle a keresztény morált, tolerakva katedráit istentagadó tanokat hirdető nagyfülvű és nagyszájú professzorokkal. Természetesen ezek kinevelték az ifju nemzedéket a nagynevű alapító szándéka szerint. Kinevelték annyira, hogy épen ennek az intézetnek kormányra jutott férfiai szemében lett szálla még a kereszt is, mely ugyszólván már csak egyedül hirdette annak katolikus jellegét.

Hála a Gondviselésnek, hogy már akkor akadt egy józanabb rész az ifjuság között, mely azonnal tiltakozott ez ellen a perfid eljárás ellen, sőt sajátkezüleg visszahelyezte a termekbe a leszedett keresztet. A liberális hatalom azonban nem azért esett a fejérlágyára, hogy az ilyen diákos akaratnyilvánítások előtt meghajoljon, mert ő jobban tudja mint más, mi válik annak a diáknak hasznára, hogy hanyatt-homlok belerohanasson az erkölestelenség és vallástalanság fertőjébe. Rektori assistentia mellett szedte le a jobbérzésű ifjuság által felrakott keresztet. Természetesen ez ellen nem volt appelláta. Túrni, várni kell, míg bekövetkeznek azok az idők, mikor be fogja látni egy tisztességes utókor, hogy a *Pázmány* által alapított főiskola mégis csak katolikus egyetem és a kereszt ellen dühöngő betolakodott elem csak megtört náció, kiket a nagy alapító nem akart kizárni abból a jótéteményből, hogy magukat a felsőbb tudományokban kiképezhessék.

A keresztény ifjuság azonban nemes elvétől nem tágit. A hatalom erőszakoskodásával szemben a kérvényezés terére kellett lépnie és csuszva-mászva könyörögni, hogy a *Pázmány* egyetemében legyenek kegyesek a liberális potentátok a keresztet mégtúrni. Ezt a petíciót megismételték azóta minden esztendőben, természetesen eredménye nem volt, de talán eljön az idő, hogy lesz. Mert azóta nagy események történtek. Bukfenczet vetett a liberális politika, s alig van hozzá remény, hogy ismét fel támadhasson. Szerne az egész országban hangzani kezd a „keresztény” jelszó, amit egy jobb jövő előhírnökül lehet tekinteni.

És az örvendés, hogy az ifjuságnak, a keresztény ifjuságnak lelkesedése nem lohad, sőt növekednek erőben, számbeli többségben. Pedig kétségtelenül ők a jövőnek az emberei, ha kitaranak elveik mellett, nemcsak az egyetem falai között, hanem az

életben is, nincs az a vár Magyarországon, amelyet be nem vehetnének. Hiszen akkor nemosak az értelem, de a számbeli többség is az ő részökön lesz, mert még keresztény Magyarország, csak meg van mételvezve. Ezt a mételvt az ő hivatásuk lesz kiirtani. Ha sikerült, nyert perök van.

A mult szombaton járult a keresztény egyetemi ifjuság küldöttsége a rektor elé, kérve, hogy vessen latba tekintélyét a kereszt visszahelyezése és egy keresztény filozofiai tanszék felállítása tárgyában. A másik párt, a zsidók és egyéb léhűtő istentagadók ellentüntetést akartak rendezni, de nem ütött be, amint óhajtották. Az ifjuság a rektor elé jutott, aki az egyetem tanácstermében fogadta őket. Ifj. *Kerekyártó* Árpád terjesztette elő az ifjuság kérelmét, mire a rektor a következő szép beszéddel válaszolt:

„Tisztelt keresztény egyetemi polgárok!”

„Per cruce[m] ad lucem!” A kereszt utja a világosság utja. E szent szimbolumunkról folytonosan felénk hangzik ez egész világot erkölseiben újáteremteni képes Krisz usi tan: „Én vagyok a világ világossága. Aki utánam jár, nem jár sötétségben.” A szent kereszt tövében, ott a Golgotán áldás fakadt az egész emberiség számára, mely egy egész világot boldogított s boldogítani képes ma is minden embert, ki a kereszt oltalma alá menekül és azokat a fenséges ideálokat követi, melyek a kereszt jelvényében lelki szemünk elé állítatnak. Ezek az ideálok: az igazság és a jóság, melyek után két legfőbb tehetségünk, elménk és szívünk, illetőleg értelmünk és akaratumk, véges természetünk szavára önkénytelenül is törekszik, vágyakozik. Ámde megszámlálhatatlanok azok az akadályok és korlátok, melyeket ugy tárgylag, mint anyagilag le kell küzdenie a léleknek két legfőbb ideáljának elérésében. Szükséges azért, hogy amaz ideálok eszményitve folytonosan szeméi előtt legyenek. Ismétlem, hogy egyesek, családok, népek, nemzetek és országok a kereszt oltalma alá menekülnek napjainkban is. Említem e önök előtt II. Vilmos német császárt, aki családját, népét, birodalmát, hadseregét, nyilvánosan a kereszt oltalmába ajánlotta. Bármi tisztelettel viseltetem is a humanisták érdeimei iránt: azt azonban nem hallgathatom el, hogy egyben nagyon tévedtek s tévednek mai követők is, abban t. i., hogy az emberben csak véges embert látnak, holott az embert az Istentől elszakítani nem lehet. Istenhez és az ő tanításához a belénk teremtett isteni szikrának, halhatatlan lelkünknek föltétlen joga van, mely emberi kegyektől nem függhet. Jogunk van az isteni tanítás szent jelvényéhez, a kereszthez is, a *Pázmány Péter* alapította tudományegyetem szent csarnokaiban is, mint volt kezdettől hoszu időközön át elődeinknek, hogy annak oltalma alatt keressük az igazságot és ismerjük meg a jót, nem önzésből, hanem a közjóra, a magyar haza boldogságának előbbrevitelére. Szívülvől, lélekből örvendek a kereszt érdekében mai megjelenésükkel is tanusított lelkesedésüknek. Ápolják kérem e lelkesedést tovább is szívükben s mutassák meg a kereszthez való ragaszkodásukat életükkel is. Egyetemünk méltóságának megfelelő békés eljárásukért pedig fogadják elismerésemet. Legyenek nyugodtak, kérvényüket a tekintete egyetemi tanács és felső hatóságunk bölcs ítéllete elé lagmelegebb pártolással és együttérzéssel fogom terjeszteni.

Ehhez nekünk nincsen mit hozzátenni.

Csak eddig tapasztalt szívós, lankadatlan kitartását ne veszítse el az ifjuság, igazságos ügyök az általok kitűzött zászlót győzelemre fogja vezetni.

Fel tehát munkalkodni törhetlen erővel a keresztény Magyarország megalapításán, melynek jellegét elkötyevetyélték a közel mult gyászmagyarjai!...

H I R E K.

A püspökök elutazása. A főpásztorunk temetésére ide érkezett püspökök. dr. *Váróssy Gyula* székesfehérvári és dr. *Várady Árpád* címzetes püspök, kultuszminiszteri osztálytanácsos kedden délután a két óras gyorsvonattal utaztak el városunkból. A küldöttségek és a vidékről érkezett vendégek jórésze is eltávozott délután és az esteli vonattal, tegnap már alig lehetett látni néhányat a vidékről a temetésre beözönlött idegenek közül.

Személyi hir. Említettük lapünk mult számában, hogy dr. *Kádár Ambrus* praelatus-kanonok egészségi okokból Budapestre utazott, hogy orvosával konsultáljon. Mint érte ülünk, Dunakesziben, bátyának gyönyörű villájában fog huzamosabb ideig tartózkodni, mert orvosa az élesebb hegyi levegőt egészségére jótékony hatásának javasolta.

Gondnokválasztás. A székeskáptalan a püspöki javak kezelésére gondnoknak dr. *Lessenyey Ferencz* praelatus-kanonokat választotta meg, ugyanő fog szerepelni a püspöki javak átadásánál is.

Steinberger utódja. *Vaszary* Kolos bíboros hercegprímás a katolikus tanítók országos bizottsága és a kath. tanügyi tanács elnökének szentgyörgyi *Jordán Károly* dr., szaniszlói apát-plébánost nevezte ki. Mig egyrésztől örvendünk, hogy a hercegprímás választása ismét egyházmegyénkre esett, másrészt a kath. tanítás ügye is megtalálta *Jordán Károly*ban azt a férfit, kinek kezeibe ez a fontos missio bátran tehető le. *Jordán Károly* magas műveltséggel és sokoldalú tudományos képzettséggel bíró férfiú, ki szilárd elhatározással fogja terelni a gondjaira bizott kath. tanítás és nevelés ügyét abba az irányba, melyet az egyház és a magyar haza közérdekei egyaránt igényelnek. A tanítók országos egyesületének küldöttsége e hó 26-án keresi fel új elnökét Szaniszlón, hogy diszes állásában üdvözölje.

A hercegprímás jelölése. Csak nemrég emlékeztünk meg arról, hogy a székesfőváros gör. kath. plébániát alapított, mely ez év május havában már meg is kezdi működését. Említettük azt is, hogy az ottani gör. kath. hitközség *Melles Emil* szatmári főesperes plébánost szeretné a hitközség élén látni s ebbeli óhajának kifejezést is adott. Választani a főváros törvényhatósági bizottsága fog. Február 28-án járt le a pályázati határidő, mely alatt 9 pályázó adta be kérvényét a javadalomra. Ezek közül a hercegprímás a székesfőváros polgármesteréhez intézett leiratában három egyént hoz javaslatba: *Gorzó Bálint* sárnagy. *Melles Emil* szatmárnémeti és *Szabó Simon* dr. stánfalvi lelkészeket. A hercegprímás azonban kijelenti, hogy javaslatát csak betürendes, mert a jelöltek mindegyike teljes mértékben megfelel a kánonjogi követelményeknek, s bármelyikre fog esni a főváros választása, ő kész állásában megerősíteni. Kíérzik azonban a hercegprímás lei-

ratából, hogy ő is legszívesebben látná ha a gör. kath. hitközség óhaja menne teljese-
désbe, mely *Melles* Emil szatmári főesperes
lelkész mellett nyilatkozott meg

A főpásztor a szegényeknek. El-
hunyt főpásztorunk végrendeletében meg-
hagyta, hogy temetése napján ezer koronát
osztanak ki Szatmár város szegényei közt.
Ez kedden délután meg is történt, mikor a
püspöki palota udvarát valóságos ellették
a szegények.

Birói kirendelés. *Egry* István halmi
kir. aljárásbíró betegeskedése folytán az
igazságügyminiszter rendeletére a helybeli
kir. törvényszék tanácsa *Medveczki* Emil
szatmári albirót rendelte ki ideiglenesen
helyettesnek.

Lelkészi kinevezés. *Demján* Tituszt,
felsőbányai ideiglenes administrátort a szá-
mosujvári püspök Lekenézére nevezte ki lel-
készeknek. A múlt vasárnap be is iktatta ja-
vadalmába *Darabánth* Gyula kerületi esperes.

Előnévadományozás. Ő felsége a ki-
rály *Benda* Kálmán beregszászi ügyvéd és
fivére *Benda* Bertalan m. szigeti járásbíró,
valamint törvényes utódainak régi magyar
nemességök épségben tartása mellett a
„marczinfalvai“ előnevet díjmentesen ado-
mányozta.

Megtámadott mandátum. Említettük,
hogy a kir. kuria *Bay* Lajos nagybányai
képviselő mandátuma ellen beadott petíciót
formai hiba miatt visszautasította. A kérvé-
nyezők a törvény által előírt 15 napi hatá-
ridőn belül a hiányok pótlásával a petíciót
újra beadták.

Adomány templomépítésre. A vallás-
és közoktatási miniszter a vezérszállási
(Bereg m.) gör. kath. templom és lelkészlak
felépítésére 3600 korona államsegélyt enge-
délyezett.

Esperes választás. A nagybányai ev.
ref. egyházmegye esperesének, mely állás
Bencsik István elhalálása folytán üresedett
meg, *Szell* György avasujvárosi lelkész vá-
lasztatott meg 22 szavazattal *Soltész* János
ombodi lelkész 20 szavazatával szemben.
Tanácsbíró *Szabó* József aranyosmegyesi lel-
kész, zsinati rendes képviselő *Soltész* János
ombodi lelkész lett.

Gyászír. *Erdöss* Gáborné e hó 17-én
életének 70-ik évében városunkban elhalt,
Hült tetemeit a múlt vasárnap helyezték
örök nyugalomra. A boldogultban *Daróczy*
Endre helybeli ügyvéd neje édes anyját
gyászolja. — *Kaminszky* Jánosné, szül. *Bra-*
umberger Irma életének 44-ik évében Nagy-
Váradon elhalt. Ugy férje, mint ő városunk-
ba való, hol kiterjedt rokonságuk van. Fér-
jén kívül két kis gyermeke: Olga és Janika
gyászolják korai elhunytát. — *Lakatos* Ká-
roly beregmegyei iktató hosszas szenvedés
után életének 47-ik, házasságának 11-ik évé-
ben Beregszászban elhalt. A szorgalmas
tisztviselő családja iránt mély részvét nyilat-
kozott meg az egész városban. — *Íváskó*
Jánosné, szül. *Bodnár* Johanna e hó 15-én
életének 58-ik, évében hosszas szenvedés után
Beregszászban elhalt. Földi részeit e hó 17-én
helyezték örök nyugalomra. — *Kende* Elemér
földbirtokos e hó 19-én, életének 60-ik évében
meghalt Muzsalyban (Bereg m.). Földi ré-
szeit e hó 21-én helyezték örök nyugalomra.
A gyászháznál a szertartást *Szalay* Sándor
esperes, beregszászi plébános végezte, be-
szentelés után a csekei családi sírboltba szál-
litották a holttestet. A Tiszánál *Lengyel* Jó-
zsef csekei lelkész fogadta és vette át, hon-

nan ő kísérte örök nyugalomának helyére.
Lator Sándor m. szigeti orsz. képviselő fiatal
leánykájá, *Erzsike* a napokban Abbáziában
elhalt. Hült tetemeit M. szigetre szállították,
hol tegnap délután temették el.

Előléptetések az „Első Magyaránál.“
Az Első Magyar Biztosító Társaság hely-
beli főügynökségénél *Kun* László, *Werner*
Oszkár, *Noeh* Zoltán és *Szöke* Béla magasabb
díjosztályba lettek előléptetve.

Lelkészmeghívás. A szomszédos mi-
kolai ev. ref. egyházközség az üresedésben
lévő lelkészi állásra egyhangulag *Szabó* Ber-
talan batizi lelkészt hívta meg.

A munkácsi templom. A munkácsi
róm. kath. templomnak az ősszel félbeha-
gyott építését most ismét megkezdették, a
főtorny további építésén és a belső részek
vakolásán dolgoznak a munkások, körülbe-
lül június hónapban készen fog állni a
templom, s kezdetét veheti a belső beren-
dezkedés. A templom kerítésének és a kül-
ső rendezésnek a tervei még nincsenek ké-
szen, mert a régi templom meghagyott szen-
télyének a sorsa még most sem lett eldöntve.
A műemlékek országos bizottsága ugyanis
nem nyilatkozott, vajjon fentartandó-e a
szentély mint műemlék, vagy le lehet bontani.
Az egyháztanács e hó 15-én tartott ülés-
ében elhatározta, hogy a műemlékek orsz.
bizottságát ez ügyben megsürgeti.

Jutalomjáték. Ma este lesz *Kornay* Mar-
gitsnak, színházunk jeles tehetségű művész-
nőjének a jutalomjátéka, melyre már régóta
készül a szatmári közönség és semmi kétség-
benne, hogy legszebb siker fogja koronázni
mindkét oldalról. A művésznek megkapja a
jutalmát, s viszont a közönség kedves műél-
vezetben fog részesülni.

Hymen. *Cselei Cseley* Elemér jegyet
váltott *Fischer* Arankával, *Jenei* Ferencz szí-
nérváraljai adóellenőr unokahúgával

Tanítóválasztás. A paposi róm. kath.
hitközség *Vajná* István okl. tanítót, a hely-
beli kir. kath. tanítóképzőintézet volt jeles
növendékét tanítónak választotta meg.

Kitüntetett őrmester. Ő felsége a
király *Kurák* József 5. gyalogezredbeli őrmes-
tert 50 éves szolgálatának jutalmául a ko-
ronás arany érdemkeresztrel tüntette ki. A
múlt vasárnap tüzte mellére a derék kato-
nának az érdemkeresztet *Boncha* József cs. és
kir. őrnagy, szép beszédben méltatva érdemeit
s példányképpül állítva őt a legénység elé.

Véres kardpárbaj. Egy kellemetlen
családi ügyből kifolyólag véres kardpárbaj
folyt le városunkban a múlt csütörtökön
reggel a honvédlaktanyában. *Hoffmann* Mó-
ricz honvédfőhadnagy és *Jakó* Gyula, M.-
Szigeten állomásozó honvédszázados állottak
egymással szemben nehéz lovassági kar-
dokkal. A párbaj igen súlyos feltételek közt
ment végbe. Egy heves összecsapásnál *Hoff-*
mann főhadnagy hatalmas esapást mért el-
lenfele fejére, amit az már nem volt képes
feltartóztatni. A vágás *Jakó* százados hom-
lokán a jobb szem felett egy 15 cm. mély
sebet ejtett és a csonton is áthatott. A se-
besült azonnal kiejtette a kardot és nyomban
összeesett. A sebesültet orvosa dr. *Lükő* Géza
vette ápolás alá. A százados a nap folyamán
annyira jobban lett, hogy már este vissza-
utazhatott Szigetre.

Kaszinói gyűlés. A kath. kaszinó a
múlt szombaton választmányi ülést tartott,
melyen *Fölkel* Béla alelnök meleg szavakkal
jelentette be a püspök ur nagyméltóságának
az egyesület nagy párfogójának gyászos el-

hunytát. Elhatározta a választmány, hogy
testületileg vesz részt a temetésen, ami meg
is történt. A tisztújító közgyűlés napját áp-
rilis 9-re tűzték ki, megválasztották a kan-
didáló bizottságot, mely az egyes állásra
alkalmas egyéneket jelölje, s megállapítsa a
választmányi tagok névsorát. A bizottság
tagjai lettek: *Zahoránszky* István, *Haraszthy*
Béla és *Jankovich* János köszönetet szavazott
a választmány a felolvasó estélyeken a tél
folyamán közreműködött kisasszonyoknak, s
erről őket jegyzőkönyvi kivonatban fogja
értesíteni. *Mondik* Endre háznagyi funk-
ciójáról bejelentette lemondását.

Elveszett óra. A múlt este a szin-
házban vagy a színháztól a Kazinczy-utcaig
1 drb. női kettős fedélű aranyóra rövid lánc
és szívvél együtt elveszett. Az óra belső fe-
delén 1902 októb. 12. van bevésve. A főka-
pitány felhívja a megtalálót, hogy az órát hiva-
talához szolgáltatassa be, mely esetben a tulaj-
donos részéről 10 K. jutalomban fog része-
sülni.

Üres körorvosi állások. Hiába pa-
naszkodnak orvosaink a nehéz megélhetési
viszonyok miatt, nincs igazuk. Ha nem to-
lulnának a városokba, hanem nagyközség-
ekben letel-pedve teljesítenék hivatásukat,
nem igen volna okuk panaszkodni. Igen sok
község van megyénkben, melyek számos la-
kossal, népes környékkel bírnak és nincs
orvosuk, hogy többet ne említsünk, itt van
Nagy Ecsed községe. Most Szatmármegyé-
ben 2 körorvosi állás üresedett meg, melyekre
már ki is irták a pályázatot. Az egyik a szat-
mári járásban *Krassó* székhelylyel, a hol
személyjogi gyógyszerész is van, 10 köz-
séggel. A választás április hó 4-én lesz, a
meddig a kérvények is beadandók. A másik
a Felsőbánya székhelylyel rendszeresített, je-
lenleg azonban *Kapnikbánya* nagyközségbe
áthelyezett, lemondás folytán megüresedett
körorvosi állás, amelynek hatáskörébe 11 köz-
ség van beosztva. A választás *Kapnikbányán*
ápr. 26-án lesz megtartva.

Öngyilkos leányok. Hétfőn két fiatal
leány ugrott be öngyilkossági szándékkal
a Szamosba. Az egyik *Balogh* Mari 16 éves
cselédleány, ki egy mosóintézetben volt al-
kalmazva. A vágóhid táján ugrott a Sza-
mosba, onnan látták is tettének elkövetését,
de mire kihúzták a vízből, már halott volt.
Nem tudja senki, miért emésztette el magát.
A másik *Csepey* Piroska varró leány, ki a
nagyhid korlátjáról vetette a Szamosba. Sikol-
tására figyelmessé lett *Tar* András hidi rend-
őr, aki magát utána rohant és ki is mentette.
Szüleinek *Boeckay*-utcai lakásán ápolják.
Hogy miért szánta magát erre a lépésre,
nem akarja megmondani.

Kaszinói gyűlés. A Társaskör e hó
26-án, a jövő vasárnap délelőtt 9 órakor
tartja meg évi rendes közgyűlését, melyen
egyebek közt a tisztújítást is meg fogja ej-
teni.

Megőrült emberek. Hétfőn délelőtt
Nuku Pista főpincér megőrült. Mindent össze-
vissza zuzott lakásán, ordított és tombolt,
mignem a esendőrség nagy nehezen megfé-
kezte. A szerencsétlen embert a helybeli
közkórházba szállították. — Színérváralján
Riczu János temetőőr örült meg, őt is ide
szállították a közkórházba.

Szökött honvéd. *Varga* Zsigmond
mikolai születésű és illetőségű honvéd meg-
unta a katonaságot és a nagykarolyi honvéd
állomásról megszökött. A katonai parancs-
nokság röktön megindította ugyan anyomo-
zást, de a szökevényt feltalálni nem tudta.
Most a polgári hatóság körözti.

A zilahi kasszafurók. Jelentették már, hogy a zilahi kasszafurókat letartóztatták. A zilahi adóhiatal kára, pontos megállapítás szerint 606.181 korona. Ebből 72.000 korona készpénz, a többi értéktárgy és értékpapír. A betörés elkövetésére a tettesek Déstről indultak el, a zsákmánnyal azután oda tértek vissza. A rengeteg értéket huszonnégy óráig egy dési harmadrangu szállóban rejtették el. A betörőbandára még a következő letörések derültek ki: 1902. július 10-én éjjel Izrael Dávid nagyidai lakos kárára 47.716 korona értékű pénzt és értéktárgyat loptak el. 1902. szeptember 4-én éjjel Rókasz Lajos remetemezői fölbirtokos kárára 154.000 korona pénzt és értékpapírost raboltak. 1902. december 28-án a nagykarolyi adóhiatalba törtek be, s a kassa megfúrása után 140.000 korona értékű pénzt és értékpapírost vittek el. Ez év január 26-án éjjel Papp Sándor szászrégeni ügyvéd iroda helyiségebe betörve kifurták a pénzeszekrényt s onnan 61.650 korona pénzt és értékpapírost zsákmányoltak. Tehát elég jövedelmező mesterséget folytattak, mert alig három év alatt 980.000, vagyis majdnem egy millió koronát szereztek.

Megvesztett ember. A vesztett kutya már régebben megmárt egy Lippóra való zsidó embert, a ki hélfőn városunkba jött, s itt tartózkodása alatt kitört rajta a vesztesség. Csak nagy ügygyel-bajjal sikerült elfogni és megkötözni. A szerencsétlent a kapitányság illetőségi helyére szállíttatta.

Vadmacska. Ungvár környéke a vadmacska kedvenc tartózkodási helye. A napokban történt, hogy a vári kert déli lejőjén levő pinceszor egyik háztulajdonosa az ungi füzesig lenyuló kertjében hatalmas kutya esaholást hallott s mivel kutyái többszöri hívásra sem hagyták abba az ugatást, lement megtudni a esaholás okát. A kutyák egy száraz rözse halmot ostromoltak, mely alól egy vadmacska hallatta mormogását. Rejekéből karókkal kizavarva, kénytelen volt a 3 kutyával szemben felvenni a harcot, melymiután a gazda karója is hozzájárult, vesztére ütött ki. A rözse alatti vaczokban temédek fogolytallatáltak szegény foglyok a nagy hidegben az északi szél ellen ott kerestek menedéket.

A népkonyha jótévi. Ujabb adakoztak: özv. Dr. Cs. Mayer Józsefné 6 kilo húst, 1 kosár almát és mákot, Schwartz Ilona 4 K. Cs. Mayer Samuné 2 K 32 fill., 1 véka lencsét és paszulyt, Markovics Ignáczné 1 K. Klein Vilmosné és Krassó Miksáné urnók 83 K-t gyűjtöttek. Horváth Bertalan, Helmezy Józsefné, özv. Spiegel Adolfné, 10—10 K, Reiter Jakabné 6 K. Klein Vilmosné 5 K. Dr. Rosenblumné, Fried Emilné, özv. Herman Mihályné, özv. Markovics Elekné, Dr. Keresztsegyhy Lajosné 4—4 K. Markovics Majerné 3 K. Korányi Jánosné, dr. Jägerne, Mátrai Lajosné, Kölesy Jánosné, Papp Kálmán, Zsurgerné, Reisinger, Mándy Bertalané 2—2 K t.

Egy intelligens leány pénziárnoknői állásra sürgősen kerestetik Lövy Miksa könyvkereskedésében.

A Hamvasszeri és Szilbohori dűlben fekvő földék Jankásitási ügyében az alakuló gyűlés folyó hó 26-án vasárnap d. u. 2 órakor a németi ref. egyház tanács-termében lesz.

Hazánk legbecsesebb szőlője. A filokszeraának teljesen ellentálló, permeteznit soha nem kell, mert semmiféle betegség sem lombját, sem termését meg nem támadja. Téli

hideg a takarítlan vesszőjét soha meg nem fagyaszja, ezenkívül még rendkívüli bősége, hogy igen korán érik — augusztus 15—20 között — rendkívül bőtermő és bora oly erős és édes, hogy a nehéz olasz borok semmiben sem muljak felül. Ez a „Delaware“ közvetlen termő szőlő, melynek részletes leírását — ábrán és bemutató — úgy a homok, mint a hegyi szőlőtelepítőket érdeklőleg az „Ér melléki első szőlőtelepítők“ Nagykágya (Biharm.) ingyen és bérmentve küldi meg mindenkinek, ki címét egy levelező lapon tudatja. Ott 16 év óta szaporítják s ma már 27 katasztrális hold van ebből teljesen fajtisztán telepítve. Ezen telepek mai számunk hirdetési rovatában közölt „Szőlőlugast ül tessünk“ című hirdetésre felhívjuk olvasink becses figyelmét.

A legujabb kertészeti kézikönyv az 1905. évre „Mühle tanácsadója a kertmivvelésben“. A legjobb kertészeti kézikönyv magyar és német kiadásban, különösen a magyarországi viszonyokhoz alkalmazva magyar nyelven. Különös értékkel bír kertbirtokosok és mezőgazdákra nézve, mivel mindazt tartalmazza, mit úgy a kertbirtokosoknak mint a kertésznek egyaránt s mindenkinek eltt tudnia kell, hogy kertjeiket eredményesen apohassák. Ezen csinos kivitelű, 170 oldal terjedelmű kézikönyv külön elárú íva nem lesz, csakis a temesvári Mühle Vilmos kertműipari cég vevői kapják ezt megrendeléseikhez ingyenes mellékletként bérmentesen csatolva. Minden kertbirtokos érdekeben ajánljuk e művet.

„Pázmány-sajtó“ (Püspöki nyomda) Szatmár.

Nyilttér.

MATTONI FELE
BUDAI
KESERUVIZ
legjobb hajtoszer.
Kapható minden gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.

COLOSSEUM VÉTANUI

Képek a római amphitheatrum történetéből.

Irta:

Tiszt. O' Reylly A J.

apostoli hittérítő St. Maryban, a Fokföldön. ***

Fordította:

Matyaczkó Theodor.

Ára 2 korona 40 fillér.

Kapható:

A „Pázmány-sajtó“-ban.

Gazdák figyelmébe!

Manhattan nélkül — Manhattan porral

A ki szereseti gyorsabban akarja felhatalni, aki telenről és ke-kéitől több és jobb minőségű tejt akar, aki erős igavonó barmokat és tuzeslovakat akar, egyszóval ki jövedelmezőbb állat enyesztést akar, az használjon

MANHATTAN

tápport. Használatának költsége igen csekély és dusan megtérül. 100 kg. 50 kor. 50 kor. 26 kor. **Egy 5 kilós próbaküldeményt 5 kor-ért küldünk postán és bérmentve utánvétellel, hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan por bámulatos hatásáról** központi főraktár:

„Manhattan Electrophor Vállalat“
Budapest, VIII, Aggteleki-utca 15.

Köhögés.

számárhurut, rekedtség, elnyálkásodás influenza, csuklás stb. ellen legjobb és minden versenyt kizár a

Tamásy József-féle

NÖVÉNY-CUKORKA,

mely kapható Unger Ulmann Sándor, Bóssin József urak és az Irgalmasok gyógyszerárában, Meriz István, Szücs József, Rósz Mihály, Molnar Mihály urak fűszerüzletében valamint minden nagyobb fűszerüzletben.

Egy doboz ára 40 fillér.

Ugyszintén nálam kapható az általam készített (Tamásy József-féle) **Mell-szőrp.** Egy nagy üveg 2 kor. 40 fill., kis üveg 1 kor. 20 fillér. Utasítás: naponta 3-szor egy kávékanállal bevehető.

AGYÓ GÉZA
könyvkötő
Szatmár, Deák tér 16. sz.
Etvállal mindennemű könyvkötői munkát, női kézi munkák montírozását, szállagnyomást, képek lakírozását.
jutányos árban.

Rövid halotti beszédek

második kiadása.

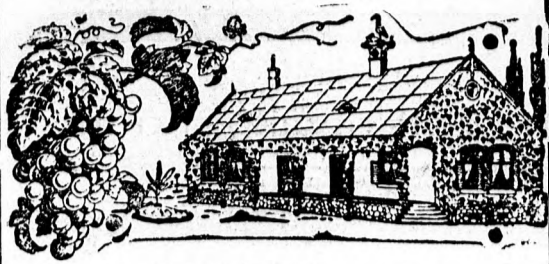
— Idegen kulfők után átdolgozta —
a szatmári egyházmegye két áldozópapja.

Kapható:

A „Pázmány-sajtóban“.

Szatmár, Iskola-köz 3.

Ára 1 korona 50 fillér.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekőbb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladátabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A fajok imertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Borfajú szőlőültvények is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok családi fogyasztásra 50 l. és feljebb o'csó árban és „Delaware” sima, ültetéshez és ebből borminta.

Érmelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, Biharm 98-10-1.

Eladó

a Balhás-hegy 22. számú felrigolirozott

szőlő-hely,

a rajta lévő fél házzal együtt A szőlő déli fekvésű, a vasut és az országut mentén, a kis lippai állomás és a templomut között.

— Értekezni lehet **Kiss Pál** kéményseprő mesterrel Hunyady-utca 32. sz.

PLOMBUS Co. New-York 104 E 106 Str.

PLOMBUS!

250000 hálairat egy év alatt!

Nincs többé fogfájás!
odvasfog,
büzösszáj

Fenti betegségek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kinos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti:

„Plombus”-szal mindenki maga plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait:

„Plombus ne hiányzik egy háznál sem, az egyszerű csekély kiadás százszoros kamatja: a nyugalom. A fogfájdalmakat szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség netovábbja!

Ára egy adagnak, mely 5-6 odvas fogakra elegendő használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bárhová. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviseléstől, melynek ezime:

„Plombus” szétküldés, Pásztó, Heves. m. 66-15-15

MÜHLE VILMOS

csász. és kir. udvari szállító
TEMESVÁRON.

Mag-, növény-, rózsá-, fák- stb. nagytenyészet.

(Tenyészterület: 62 hold = 37 hektár.)

Magvakból és virághagymákból a legjobbat.

A legnemesebb gyümölcs-, dísz- és sorfákat.

A legszebb fenyőféléket és cserjéket.

Képletekkel bőven ellátott leiró katalógusok ingyen.

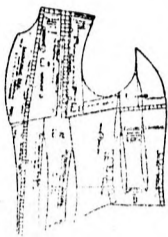
Postaszállítmányok magvakkal 5 kor. felül bérmentve.

Minden egyes szállítmányhoz „Mühle tanácsadója a kertművelésben”, a legjobb kertészeti kézikönyv ingyen mellékeltek. 98-5-5

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját a **GUSCHELBAUER ANTAL-féle**

Szabályozható Női Derék Szabászati Készülék

Gyári jegy.

segélyével, *anélkül*, hogy a *szabászati rajzot megtanulta volna*. Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. — *Akadémián vizsgáztam. Számos elismerő levelet kaptam minden országból*. Minden államban törvényileg védve és *szabadalmazva*.

Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett

Guschelbauer Antal Sopron.

Magyarázatok ingyen lesznek küldve.

33-52-43

Képviselők minden helyiségben kerestetnek.

H I R D E T É S E K E T
A KIADÓHIVATAL
JUTÁNYOS ÁRBAN VESZ FEL.

SZÉNA!

Kölcsey-utca 8-ik szám (szódagyár)

raktárunkból

préselt állapotban eladjuk

saját termésü szénánkat.

70 kg. préselt széna idei 1. . 3.50 frt.
70 " " " tavalyi . 3.— "

Telefon:

Raktár 24, — Iroda 14.

Neuschlosz Testvérek.

Az alábbi **elsőrangú** czégeket
a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak
különös figyelmébe ajánljuk.

Tisztelettel felhívjuk a n. é. közönség figyelmét az ujonnan érkezett angol divat szövegeinkre.

KLEIN ÉS TÁRSA
polgári és egyenruha szabók.

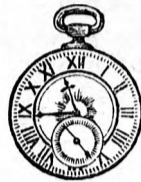
Alapított 1890-ben.

Néhma Ferencz

órás és ékszerész tüzlete

Szatmár,

Deák-tér, Br. Vécsey-ház.

Ajánlja pontosan szabályozott schveicz és magyar gyártmányu arany, ezüst, nikel, fali zseb, inga és ébresztő óráit 5 évi jótállással.

Nagy választék arany

és ezüst lánczok, gyűrűk, fülbevalók s mindennemű ékszerekben. idéki megrendelések pontosan teljesítetnek, bármely bel- és külföldi árjegyzék szerint is.

Óra javításokért 2 évi jótállás. Kötételek, fonográfok, ékszerek javítása. — Tört aranyat és ezüstöt napi árban veszek vagy cserélek.

Kolb Mór

hatóságilag engedélyezett
ügynökségi irodája

Szatmáron, Kossuth Lajos-utca.

Aki házat, birtokot eladni
vagy venni akar, az forduljon
hozzám saját érdekében teljes bizalommal.

Értékpapírok vétele és eladása!

Magas fokú denaturált szesz 1 l. 56 fl. Pormentesítő olaj 1 l. 80 fl.

MINDEN OLCSÓBB LETT!

Győry Károly üveg porcellán kereskedése = **Szatmár, Deák-tér.**

Tulhalmozott raktár, mélyen leszállított árak: étkező, kávé, teás, fekete kávé, mosdókészletek bámulatos olcsó árban.

Üveggészletek, melyekből több mintak végleg ki lesznek árusítva, az eddigi ár feléért lesznek eladva. Szolingeri evőeszközök és Berendorfi alapca, mindenféle konyhai eszközökből állandóan nagy raktárt tartok.

Tisztelettel

Győry Károly.

Csillár petroleum 1 l. 44 fillér. — — — — Piroleum 1 l. 48 fillér.

Mazurek Pál

könyvkötő és diszmu-készítő SZATMÁRON.

Templom-köz.

Elvállal mindennemű könyvkötészeti munkák és diszmu cikkek gyors és pontos elkészítését, a legjutányosabb árak mellett.

Babák és gyermek-kocsik.

Szatmári bazár.

Blatniczky István, Kazinczy-utca 10., a k. kath. gimn. mellett.

Cserépkályhák, tüzhelyek, fürdőkádák és kandalók.

UJ! — John-féle mosógép, telítettgőzzel. — **UJ!**
Szabadalmazva Ausztria és Magyarországon.

Ezen mosógép, valamint a légelősegítő kémény toldók nálam kaphatók, utasítási nyomtatvánnyal együtt.

Vizszelárusítók nagyban vételnél kedvezményt kapnak.

Teljes konyha felszerelések, főző edények, mecczet és vésett üveg készletek, porcellán áruk. Tea, kávé és evő készletek. Mindenféle acél, diszmu, rövid és Nürnbergi áruk nagy raktára.

További szives pártfogást kér **Blatniczky István.**

Szabadalmazott mosógép és kémény-toldó.

Mindenféle játékok óriási raktára.

3 kerekű triciklók, autombilok, hintalovak.

és szájviz.

Fogorvosi műtermem

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készítik: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalyányon.

!!! Kivánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legújabb feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül.

Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,**
orvos-fogorvos.

3-53-6

és szájviz.

Magyar Nemzeti Mosó,-Tisztító, Fény-vasaló Intézet
Petőfi-utca 15. SZATMÁR. Petőfi-utca 15.

Hol és kinél mosassunk? A Magyar Nemzeti mosó,-tisztító Fényvasaló intézetben, ahol szép hóféher mosást „Clormentesen“ állítanak elő.

Hol és kinél tisztittassunk? A Magyar Nemzeti mosó,-tisztító Fényvasaló intézetben, ahol amerikai szerekkel eszközölnék mindennemű uri,- és női felsőruhák, függönyök, csipkék tisztítását, szavatolás mellett.

A n. é. közönség pártfogását kérik alázatos tisztelettel: **WEISZ és SILLBERER.**

Plébános urak szives figyelmébe!

K f		K f		K f			
Keresztelési anyakönyv	egy iv	8	Keresztelési kivonat ivenként	4	Mise alapítv. nyugta	10 drb.	30
Halálózási	"	8	Házassági	4	Ájtatos alap. nyugta	10 drb.	30
Házassági	"	8	Halálózási	4	Alapítványi mise könyv	ivenként	4
Bérmálási	(kül iv)	8	Családai Értesítő	4	Man. stip.	20 iv kötve	1.60
Bérmálási	(bel iv)	8	Elbocsátó levél	4	" " " " kötve	ivenként	4
Bérmálási jegy 8-ad	100 db.	1.—	Rózsa-füzér titok. A három titok együtt	60	Szent Antal perselyről bev. és kiadás iv	1 iv	4
Bérmálások által elmondandó ima	100 db.	1.50	Iktató könyv az elintéztet ügydarabokról 100 lap	2.60	Számadási kivonat kül	1 iv	4
Tenitói, k.-tanitói iv orgonista díjlevél		4	Napló kivonat persely és egyéb pénzek bevételéről	1 iv	" bel	1 iv	4
Postakönyv kötve (50 lapos)		1.40	Mise alapító levél	4	Számadási napló. Bev. és kiadásokról	1 iv	4
Postakönyv kötve (100 lapos)		2.20					

A fent elsorolt nyomtatványok állandóan raktáron vannak, megrendelés esetén azonnal expedíálnak

„Pázmány-sajtó“ (püspöki nyomda) Szatmár.

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

Kivánatra bármilyen kivitelű cipők és csizmák mérték után is készülnek.

VUJA JÁNOS

-hoz, SZATMÁR, Deák-tér, (Keresztes András-féle ház. aki dusan felszerelt cipő-rak'árában csakis valódi finom bőrből, a már is világhírű haza. gyárakban cipőket és csizmákat nagyon is versenyképes árak mellett hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbb rendű készítményt, a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszöbölte, és a kinek áruí osnosság dolgában is párját ritkítja